

EKONOMIUTSKOTTETS BETÄNKANDE 12/2013 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om certifiering och angivande av elens ursprung

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 10 april 2013 regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om certifiering och angivande av elens ursprung (RP 37/2013 rd) till ekonomiutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- industriråd Petteri Kuuva och överinspektör Perttu Wasenius, arbets- och näringsministeriet

- överingenjör Mikko Heikkilä, Energimarknadsverket
- planeringschef Kaija Niskala, Fingrid Abp
- verkställande direktör Marko Lehtovaara, Grexel Systems Oy
- verkställande direktör Mikko Rintamäki, Suomen ElFi Oy
- expert Pia Oesch, Finsk Energiindustri rf
- energiexpert Maiju Westergren, Skogsindustri rf
- bioenergiansvarig Riku Eskelinen, Finlands naturskyddsförbund rf.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av
— Konkurrens- och konsumentverket.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att lagen om certifiering och angivande av elens ursprung ändras. Genom ändringarna sätts bestämmelserna om ursprungsgaranti för energi som produceras från förnybara energikällor i direktivet om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor i kraft. Ursprungsgarantin används för att bevisa att en viss del av energin har producerats från förnybara energikällor.

Enligt förslaget ska ursprungsgarantin för el vara den enda godtagbara metoden för att verifiera att elektriciteten producerats från förnybara energikällor. Vid marknadsföringen av el ska sådana miljö- eller varumärken och andra ut-

tryck som syftar på el som producerats från förnybara energikällor kunna användas också i fortsättningen, om den el som marknadsförs också beviljats ursprungsgaranti för el. Bestämmelserna gäller de elförsäljare som i sin marknadsföring eller på de fakturor som riktas till elförbrukarna vill ange att elektriciteten härstammar från förnybara energikällor. Också de elproducenter som i sin övriga affärsverksamhet uppger sig använda el från förnybara energikällor ska bestyrka sitt påstående med en ursprungsgaranti. Ändringens syfte är att förbättra tillförlitligheten hos och jämförbarheten av sådan information som på

fakturor och i reklammaterial lämnas till elförbrukarna.

När elförsäljare lämnar elförbrukarna uppgifter om elens ursprung ska elförsäljaren i syfte att hindra dubbelräkning av mängden el som producerats från förnybara energikällor använda sig av nationell residualmix i stället för nordisk residualmix. Om ursprungsgarantin säljs separat från den el som den hänför sig till, får elektriciteten inte uppges vara förnybar. Det är Energimarknadsverkets uppgift att ta fram den nationella residualmixen.

Dessutom föreslås bestämmelser om överföring, återkallande och ogiltigförklaring av ursprungsgarantier samt om ursprungsgarantins giltighetstid. Ursprungsgarantin ska gälla i 12

månader från det att den energimängd som garantin hänför sig till har producerats. Ursprungsgarantin ska återkallas när den har använts till verifiering av de uppgifter som lämnas elförbrukarna eller ogiltigförklaras då garantitiden har löpt ut och garantin inte har återkallats under giltighetstiden. De ursprungsgarantier som beviljats av stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ska i princip erkännas. Stamnätinnehavaren som ålagts systemansvar, Fingrid Abp, som ska vara registeransvarig föreslås ha till uppgift att vid sidan av beviljandet av ursprungsgarantier också svara för överföring, återkallande och ogiltigförklaring av garantier.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 juli 2013.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Genom propositionen sätts bestämmelserna om ursprungsgaranti för energi som produceras från förnybara energikällor i det så kallade RES-direktivet¹ i kraft. Syftet med RES-direktivet är att öka användningen av förnybar energi. Tack vare ursprungsgarantin kan elförbrukaren vara säker på att de uppgifter som lämnats om den förnybara energin är korrekta. RES-direktivet borde ha satts i kraft nationellt redan i december 2010. Målet med propositionen är därför att snabbt införa de minimiskyldigheter som fastställs i RES-direktivet. Ekonomiutskottet föreslår att lagförslaget godkänns med vissa ändringar.

De nya bestämmelserna skapar större klarhet i praxisen för marknadsföring av el producerad från förnybara energikällor och förbättrar också konsumentskyddet. Genom lagändringen införs ett system där endast el som har certifierats genom ursprungsgarantier ska få säljas och marknadsföras som producerad från förnybara energikällor. Garantisystemet säkerställer även att uppgifterna från elproducenterna bygger på en-

hetliga bedömningsmetoder. Detta ökar i sin tur förbrukarna möjligheter att jämföra producenterna med varandra.

Energimarknadsverkets ges i uppgift att ta fram den nationella residualmixen för el. Genom den nationella residualmixen omöjliggörs den dubbelräkning av el som delvis förekommit i samband med den nordiska residualmix som används i dag. Fingrid Abp får ett verkställande ansvar som registeransvarig för registret över ursprungsgarantier. Energimarknadsverket ska fastställa grunderna för de avgifter och ersättningar som har samband med denna offentliga service. Verket ska även fastställa villkoren för servicen. Denna förvaltningsmodell är motiverad.

Utskottet understryker att det är frivilligt för elproducenterna att utnyttja det föreslagna systemet. Producenterna kan därigenom själva avgöra om rätten att marknadsföra elen som producerad från förnybar energi ger så stor nytta att det täcker kostnaderna för ursprungsgarantierna. För konsumenternas del är det önskvärt att så många producenter som möjligt ansluter sig till systemet.

I den föreslagna formen åläggs elförsäljarna vissa anmälningsskyldigheter enligt elmark-

¹ Direktivet om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (2009/28/EG)

nadsdirektivet². De ska bland annat årligen informera sina kunder om varje enskild energikällas andel av allt bränsle som använts under det föregående året. Bolagets sammanlagda mix är summan av mixarna för varje enskild kund. En brist som påtalats av en viss sakkunniga är att bestämmelserna inte kräver att kunden får uppgifter om sin egen energimix. I praktiken skulle ett sådant krav främst beröra de kunder som köper el vars ursprung säljaren inte gett några utfästelser om (s.k. allmän el). Kunder som köper förnybar el eller annan el i form av en särskild produkt får uppgifter om ursprunget för elen oberoende av kraven i den föreslagna lagen.

Med stöd av inkommen utredning anser utskottet att principen om minimiskyldigheter är motiverad. Energimixen för den som köper allmän el är i regel nästan identisk med hela bolagets energimix, så mer detaljerad information skulle sällan ge konsumenten något nämnvärt mervärde. De nya bestämmelserna hindrar dock inte att energiproducenterna ger konsumenterna mer information om användningen av förnybar energi eller att de utvecklar certifieringssystem för annan än energi än förnybar energi. Sannolikt kommer efterfrågan att styra utbudet och tjänsterna också utan ytterligare reglering.

De nya bestämmelserna måste sättas i kraft mycket snabbt. I de uppgifter till kunderna över år 2013 som publiceras 2014 får endast el som certifierats genom ursprungsgarantier tas upp som förnybar energi. Eftersom bestämmelserna och samtidigt även garantisystemet träder i kraft mitt under år 2013, kommer de produktions- och försäljningsdata för förnybar energi för 2013 som görs upp 2014 inte att motsvara den faktiska situationen. Alla företag är dock i detta avseende i samma situation. Ett snabbt införande av bestämmelserna är motiverat inte bara av kravet på att snabbt sätta direktivet i kraft utan också av att man härigenom säkerställer att de finländska

ursprungsgarantierna är giltiga på energimarknaderna i de andra EU-länderna. Snedvridningen i uppgifterna för 2013 kan i viss mån mildras genom effektiv information till konsumenterna.

Definitioner. Syftet med lagen är att skyldigheten att certifiera elens ursprung och skyldigheten att lämna information ska gälla endast de elbolag vars egentliga affärsverksamhet är elförsäljning. I en situation där elförsäljaren säljer el exempelvis till en fastighetsägare, som i sin tur säljer el till hyresgästerna utifrån hyresavtal, betraktas fastighetsägaren som en elförbrukare och berörs inte av skyldigheterna i lagen. För att syftet med regleringen ska framträda klarare föreslår ekonomiutskottet att det till lagförslaget 1 a §, som innehåller definitioner, fogas en definition av elförbrukare.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslaget enligt propositionen men 1 a § med följande ändringar:

1 a §

Definitioner

I denna lag avses med
(1—10 punkten som i RP)

11) *säljfrämjande material* skriftligt material som för marknadsföring av el delas ut eller sänds direkt till elförbrukarna och motsvarande elektroniskt material som elförbrukaren kan spara och återge oförändrat,

12) *elförbrukare* slutförbrukare av el samt fysiska eller juridiska personer som levererar el endast till andra bolag inom samma koncern eller inom en fastighet eller därmed jämförbar fastighetsgrupp. (Ny)

² (2009/72/EG) artikel 3.9

EkUB 12/2013 rd — RP 37/2013 rd

Helsingfors den 8 maj 2013

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Mauri Pekkarinen /cent
vordf. Marjo Matikainen-Kallström /saml
medl. Lars Erik Gästgivars /sv
Teuvo Hakkarainen /saf
Antti Kaikkonen /cent (delvis)
Johanna Karimäki /gröna
Jukka Kärnä /sd

Eero Lehti /saml
Jari Myllykoski /vänst (delvis)
Matti Mölsä /saf
Sirpa Paatero /sd (delvis)
Arto Pirttilahti /cent
Kaj Turunen /saf.

Sekreterare var

utskottsråd Tuula Kulovesi.